

פרשת בראשית

כי ביום אכלך ממנו מות תמות (ב, יז)

אחד העונשים החמורים, שבאו לעולם עקב אי קיום רצון ה', הוא קצור שנות החיים של האדם.

אדם הראשון היה אמור לחיות אלף שנים, אך חי תשע מאות ושלושים שנה.

רמז למספר שנות חייו, וגם לסיבה שבעטיה נתקצרו, ניתן למצוא בתהלים. דוד המלך אומר (צ, ד): "כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבר ואשמורה בלילה" - אלף שנים שלנו נחשבות אצל הקב"ה כיום ועוד אשמורה של לילה. כמה שנים הוא היום, וכמה האשמורה - ? תשע מאות ושלושים שנה הוא ה"יום", ושבעים שנה - אשמורת הלילה.

הקב"ה אמר לאדם הראשון: "כי ביום אכלך ממנו מות תמות" - בסוף היום של הקב"ה, כלומר לאחר תשע מאות ושלושים שנה, נפטר אדם הראשון.

לכתחילה, היו גם שאר בני האדם אמורים לחיות אלף שנים, אך בעטיו של החטא התקצרו שנות החיים, ועתה "ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת שמונים שנה"...

חיי האדם עתה קצרים ומעטים, בשל החטא. "שנה יהיו" - אומר דוד המלך, ומסביר רש"י - שנות חיי האדם מעטים כשנת תנומה, ששנות דור עכשיו הנם שבעים שנה בלבד. ('שינה' רומזת דוקא למספר שבעים, כמו שנאמר "שיר המעלות בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחלמים", ועל גלות בבל נאמר הפסוק, וגלות זו היתה שבעים שנה). ממשיך דוד המלך ואומר: "כי כל ימינו פנו בעברתך" - מרבית שנות חיינו פנו ואבדו, נגוזו בשל עברתו של הקב"ה, בשל חטא האדם.

ה"אור החיים" הקדוש ממשיל על כך משל: מלך אחד חלק לעבדיו אבנים טובות לצורך עבודן. הוא נתן להם שלש מאות אלף אבנים, ומשך הזמן של העבוד היה אמור להיות אלף שנים. אמרו העבדים - אלף שנים זה זמן ארוך מדי! ולא בצעו את המוטל עליהם. אמר המלך - אם כך, מהיום יקבלו רק מעט אבנים לעבוד, רק עשרת אלפים ולא יותר, אך משך הזמן שיוקצב להם יהיה רק שבעים שנה, שבסיומן יצרכו לתת דין וחשבון על מה שעשו. אולי כך יהיה לאנשים השכל והתבונה להזדרז ולעשות את צווי המלך, ולא לבזבז את הזמן לריק.

הקב"ה מיעט את שנות חיי האדם, ומעט את דרישות- ההספק בהתאם, אולי כך ישכיל האדם להבין, שעליו לנצל כל רגע כדי להצליח לעשות את המוטל עליו, כי אחר כך יהיה עליו לתת דין וחשבון על הכל!

מקור: הרב שלמה לוונשטיין שליט"א